
Kyrkomötet
Motion 2021:33
av Nils Gårder

Förenkling och lägre kostnader för kyrkoval

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda och redovisa vilka förenklingar och besparingar som kan göras vid Svenska kyrkans val.

Motivering

Kyrkostyrelsen skriver i KsSkr 2021:1 Verksamhet och ekonomi på sidan 7 att man ser ett ”behov av att säkra och utveckla den demokratiska styrningen för framtiden och utreda hur den kan upprätthållas till en lägre kostnad än idag”. Kyrkomötet bör tydligt bejaka detta och anhålla om en utredning av vilka förenklingar och besparingar som kan göras. Det är angeläget att den andel av kyrkoavgiften som ianspråkats av valsyste­met minskas.

Före kyrka-stat-reformen uppskattades kostnaderna för kyrkans egna val till 30–40 miljoner kr (SKU 1998:4 sid 180 f.), vilket var en halvering av de kostnader som stat och kommun hade för kyrkovalet 1997. Vi vet nu att kostnaderna tvärtom mångfaldigats. Till skillnad från före år 2000 drabbar kostnaderna nu kyrkan. De lokala församlingarna betalar för den nationella nivåns utgifter och svarar därtill för de egna valnämndernas. Demokratiska val till Svenska kyrkans beslutande församlingar är en omistlig del av Svenska kyrkans uppbyggnad men som framgår av den konsekvensanalys som kyrkostyrelsen redovisar i KsSkr 2021:3 Bilaga 1 kan demokratiska val utformas på olika sätt.

För direkta val föreligger följande grundläggande krav:

1. En röstlängd, som kan framtas från kyrkobokföringen
2. En möjlighet att fritt nominera kandidater och bilda nomineringsgrupper
3. En organisation för mottagande av röster och sammanräkning.

En utredning bör förutsättningslöst pröva hur dessa grundläggande krav kan tillgodoses till lägsta möjliga kostnad. Det bör övervägas om det år 2000 införda kravet på central registrering av kandidater måste upprätthållas och om så bedöms vara fallet om registreringen kan förenklas. Det bör prövas om det kostsamma utsändandet av röstkort är nödvändigt eller om information till de röstberättigade kan tillgodoses på annat sätt till lägre kostnad. Det bör övervägas om användandet av den alternativa form av valsedlar som dåvarande Svenska kyrkans centralstyrelse 1999 föreslog kan leda till besparing och lindrigare miljöpåverkan (CsSkr 1999:3 sid 257 ff). Det förslaget innebar att en blank valsedel tillhandahålls väljaren, som själv med en bokstavskod anger nomineringsgrupp och eventuellt därtill med siffra anger person som rösten ges. Liknande enhetliga valsedlar används vid val i andra länder.

Direkta val till församlingens kyrkofullmäktige utgör grunden för den representativa demokratin. Kyrkan byggs nedifrån och detta val är grunden för hur den enskilde

Mot 2021:33

kyrkomedlemmen blir demokratiskt företrädd. Det finns olika mening om huruvida även de beslutande organen på stiftsnivå och nationell nivå ska utses genom direkta val eller utses indirekt av dem som blivit valda till församlingens beslutande organ. I den konsekvensanalys som framläggs till detta års kyrkomöte berörs principiella frågor som har samband med direkta jämfört med indirekta val. Det bör emellertid även utredas vilka ekonomiska besparingar som kan göras genom indirekta val. Därvid bör uppmärksammas om indirekta val till stift och kyrkomöte även främjar förenklingar av de direkta valen till kyrkofullmäktige.

Utredningen bör göras med sådan skyndsamhet att beslut om förändringar kan fattas under den mandatperiod som inleds 2022.

Lund den 22 juli 2021

Nils Gårder (POSK)